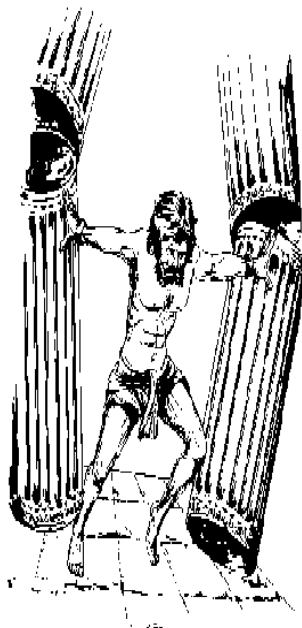

GroenRondBalletje

De Waarheid 4.

Symbolische tijd en taal.

Dankzij de atoomklok hebben we vandaag de dag de meest nauwkeurige meting van de seconde. Toch is zelfs anno 2004 tijd een rekbaar begrip. Over een paar minuten kan rustig drie kwartier of meer zijn. En uren moeten wachten kan binnen een half uur hebben plaats gevonden. Ook als we terug denken aan vroeger zijn we niet altijd even exact over het aantal jaren geleden dat iets gebeurd is, terwijl we de gebeurtenissen zelf vaak wel goed herinneren. In de Hebreeuwse cultuur betekende tijd vaak ook iets symbolisch. Henoch wandelde het hele jaar door met God en werd 365. Oude voorvaderen leefden eeuwen of eeuwig en werden (bijna) net zo oud als Metuzalem. Mozes leven bestond uit 3 periodes van 40 jaar: opgroeien bij de farao, eenzame balling in de woestijn, en leider van het volk door de woestijn. In de Hebreeuwse cultuur wordt 40 jaar ook vaak gebruikt voor een generatie van ouder op kind. Het getal 12 is ook een bijzonder getal, en een periode van 480 jaar zou kunnen staan voor 12 generaties. Het getal 40 is ook bijzonder voor dagen. Jezus was 40 dagen in de woestijn en 40 dagen na zijn opstanding was Hij lichamelijk onder de mensen.

Vele verhalen over de veroveringen van Kanaän staan bol van de oorlogs- en overwinningsretoriek. Retoriek hebben we onlangs nog gehoord in de oorlog tussen Irak en o.a. de VS. In de verhalen van Jozua is de retoriek te horen van het veroveren van het gehele beloofde land. Echter alle richters en ook koning Saul hadden nog niet het gehele land in handen. De veldslag overwinningen van Saul op de Filistijnen worden zo beschreven alsof de Filistijnen verslagen zijn. Toch gebeurt dit pas later door David. Wie deze passages in de Bijbel leest zonder zich te realiseren dat ze geschreven zijn als retoriek, zal hierin merkwaardige tegenstellingen vinden. Bijvoorbeeld hoe kan David een land veroveren dat Saul al veroverd had, en hoe kan Saul nog bezig zijn met de veroveringen die Jozua al had behaald.

Het gewicht van kritiek.

De bijbelkritiek hield voor sommige niet op. De berekende tijdschema's aan de hand van Bijbelverzen kwamen niet overeen met archeologische vondsten. Ook de beschreven overwinningsverhalen en vele andere details waren strijdig met elkaar en/of met andere historische bronnen. Sommige zaken leken afwezig te zijn in historische bronnen. Voor een onafhankelijke bevestiging van de Bijbel zijn andere geschiedkundige bronnen en archeologische vondsten echter van groot belang. Sommige critici concludeerden daaruit dat de uittocht niet in de 15^e eeuw voor Christus had plaats gevonden, maar verzonnen was door Israëliërs in de 10^e eeuw voor Christus. Enkele van deze gaan nog verder en zeggen dat de verhalen van de voorouders (Abraham, Izaäk, Jakob en Jozef) niet waar zijn. Maar is dit terecht?.

Tegengewicht van feiten.

Grote gebeurtenissen kunnen onafhankelijk van de Bijbel worden terug gevonden door archeologen. Dit geldt dus niet voor een familiegeschiedenis zoals die van Abraham. Referenties aan de uittocht uit Egypte kunnen wel door archeologen worden teruggevonden. Deze verhalen kunnen niet direct getoetst worden, maar wel kan door archeologische vondsten van geschriften bepaalde details worden gecontroleerd. Daaruit blijkt dat 20 zilverlingen, de prijs waarvoor Jozef werd verkocht door zijn broers, de prijs was voor een slaaf in de tijd dat dit zich af zou moeten spelen. In de 10^e eeuw voor Christus was deze prijs geheel anders.

Archeologische details kunnen de uittocht uit Egypte dateren rond 13^e eeuw voor Christus. Inscriptie van de farao Merneptah rond 1208 voor Christus vertelt over een overwinning op Israël gedurende een Aziatische veldtocht. Andere archeologische vondsten laten zien dat het mogelijk verstandig was van Mozes om niet de kortste route te kiezen naar het beloofde land (Kanaän). De kustlijn tussen Egypte en Israël was in die tijd bezaaid met Egyptische vestigingen. Enige tijd later vond in Kanaän vond een opvallende verandering van culturele gewoontes plaats. Voor archeologen is dit een sterke aanwijzing dat een nieuw volk (Israël!?) zich vestigde in Kanaän.

Lange tijd heeft het bestaan van de grote koning David ter discussie gestaan bij critici, omdat geen enkel buiten bijbels bewijs was gevonden die dit zou aantonen. Recentelijk is echter een archeologische vondst gedaan die aantoont dat het huis van David regeerde in Israël.

Het beloofde land.

Jozua (1-12) vertelt van een zorgvuldige geplande bezetting van het door God beloofde land. Het boek getuigt van een glorieus en complete overwinning, waardoor heel Kanaän Israëlsch zou zijn geworden. Dat het complete land door Jozua bezet zou zijn, wordt echter tegen gesproken (Joz.13:1-7; 23:4-6). Ook het verdringen van de complete bevolking wordt tegengesproken (Joz.8:33-35). Een dergelijk dubbel verhaal met een perfect geordend plan en een wat meer rommeligere uitvoer vinden we in Gen. 1 en 2.

Richteren (1.1-2.5) is een minder perfecte en geordende versie van de bezetting van Kanaän door Israël dan Jozua 1-12. In vers 2.2 wordt gesuggereerd dat de ongehoorzaamheid van de mens hiervan de oorzaak was. De verhalen in Richteren zijn opgebouwd rond een terugkerend

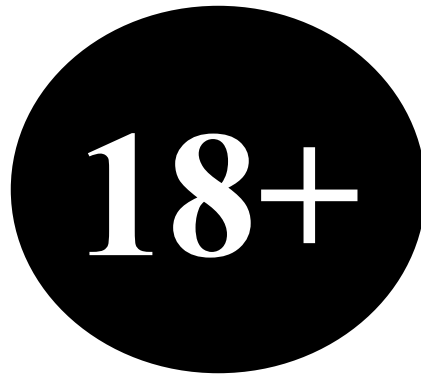
thema: (a) de Israëliërs keerden zich van de Heer en dienden een andere god; (b) de Heer werd boos en liet de onderdrukking van de Israëliërs toe; (c) de Heer gaf richters om het volk te bevrijden; (d) nadat de richter stierf begon de cyclus opnieuw. Samengevat vertelt Richteren dat de Israëliërs soms onderdrukt worden door de Kanaïeten en soms onafhankelijk waren. Geen enkele richter was echter nationaal leider van de Israëliërs.

Koningen van de staat Israël.

De soms onafhankelijke en soms onderdrukte Joden wilde een eigen koning en een eigen staat. Het land waar ze woonden was wel door God gegeven, maar ze waren niet de baas in het land. God gaf Saul als koning en die regeerde over een deel van het land. Saul gaf echter zijn hart niet aan God en verloor daarmee zijn koningschap. Met Gods hulp, behaalde David de militaire successen, waardoor het gehele land werd veroverd. David volgde Saul op als koning en David werd de eerste koning van de gehele staat Israël. Zijn vriendelijke manier van vrede sluiten met verslagen vijandelijke staten bezorgde het land een politieke stabiliteit.

Davids opvolger en zoon Salomo zou de laatste koning van de eenheidsstaat Israël zijn. Na de dood van Salomo werd Israël opgesplitst door onderlinge rivaliteit in een zuidelijke en een noordelijke staat. Kort samengevat: God hield woord en gaf het land. Het volk vroeg om koningen en kreeg die, maar de koningen faalden. Slechts drie koningen en slechts een eeuw land was Israël één onafhankelijke staat. Waar ging het mis?

Seks, macht en geweld.

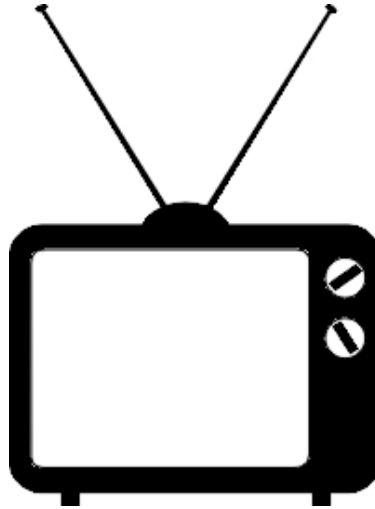
Dit klinkt als een onderwerp waar vandaag de dag de TV vol van is. Toch is het ook een onderwerp uit Israël, 3 millennia geleden. Seks als verleider en misleider. De getrouwde koning David viel voor Bathseba, die met een ander was getrouwd. Overspel en daarna moord op Bathseba's echtgenoot om het overspel te verdoezelen. De arrogantie van de machthebber die denkt weg te kunnen komen met zijn zonde. Hoe vaak denken wij dat we met onze zonden weg kunnen komen?

God laat echter zien dat Hij alwetend en almachtig is. God stuurt Zijn profeet Nathan naar David. Nathan gebruikt een parabel over schapjes om Davids gevoel voor rechtvaardigheid aan te spreken. Dit gevoel heeft David nog niet verloren, en David klaagt zichzelf aan door de oprechtheid in zijn hart. Zie de overeenkomst met de gelovige van nu die door Heilige Geest tot inzicht komt van zijn fouten. Paulus schrijft hierover dat die wordt aangeklaagd door zijn eigen hart.

God schenkt vergeving voor wie oprecht berouw heeft van de zonde. Echter vergeven is niet hetzelfde als vergeten. Dit betekent dat we wel de gevolgen van ons verkeerde handelen moeten dragen. Zo ook koning David.

Zonden ondermijnen gezag.

De zonden zelf worden ons vergeven, maar de gevolgen gaan verder. Onze zonden ondermijnen ons gezag en kunnen een oorzaak van ellende zijn. Voor David betekende dit o.a. de vroege sterfte van zijn in zonde verwekte zoon. Hierdoor raakte de koning in diepe rouw gedompeld. David had vele kinderen bij meerdere vrouwen, dus de kinderen van David van waren niet altijd volle broers en zusters, maar vaak ook halfbroers en halfzusters, omdat ze een andere moeder hadden. In deze wirwar van koninklijke relaties blijkt de vader het voorbeeld te zijn voor zijn zonen. Helaas niet alleen het goede voorbeeld.

De soap gaat verder in Davids kinderen. Davids zoon Amnon verkracht zijn halfzus Tamar. Tamar's broer Absalom neemt wraak en dood Amnon. De vijandigheid groeit, Absalom rebelleert, David vlucht en Absalom sterft door Joab, tot groot verdriet van David. De mensen hebben allemaal vrije keuzes. Toch geldt vaak dat wat men zaait, lijkt op wat men oogst. Wie haat en geweld kiest, hoeft dus niet verbaasd te zijn als hij/zij haat en geweld ontvangt.

In de soapachtige verwickelingen die volgen wordt David niet opgevolgd door zijn oudste zoon. De tweede zoon van David bij Bathseba, de eerste was jong overleden, is de troonopvolger. Salomo wordt bekend om zijn wijsheid en vanwege de bouw van de tempel. Toch kent Salomo hetzelfde zwak als zijn vader. Salomo heeft zelfs nog meer vrouwen dan zijn vader. Vele van die vrouwen komen uit andere landen, en behouden hun eigen geloof. De door God gesteunde eenheid komt ten val, en na Salomo's dood valt de staat Israël uiteen in twee delen.

Tweeëneenhalve eeuw later bestaat het land zelfs alleen nog maar als bezet gebied. Dit blijft zo tot 3 millennia na koning David. Daarmee ondermijnden Davids zonden ook het gezag van zijn kinderen en zijn land op de langere termijn. Ook voor ons geldt dat zonden ons gezag ondermijnen door de verkeerde dingen die wij zaaien.

Moge Gods genade jullie tot zegen zijn,

John Jacobs

Bronnen

C.E. Hauer & W A Young: An introduction to the bible. A journey into three worlds. 4thed. 1998.